

บทที่ 3

วิธิตำเนินการวิจัย

จุดมุ่งหมายของบทนี้เพื่อเสนอกระบวนการ ในการดำเนินการศึกษาใน เรื่องสำรวจกับการใช้ความรุนแรงทางการเมือง ซึ่งจะมีเนื้อหาครอบคลุมใน เรื่องการออกแบบการวิจัย ลักษณะข้อมูลที่ต้องการ หน่วยในการวิเคราะห์ประชากร เป้าหมาย การสุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือวัด การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังปรากฏรายละเอียดดังนี้

การออกแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะใช้การศึกษาวิจัยแบบไม่ทดลอง (non - experimental design) โดยการมุ่งศึกษาวิจัยแบบสำรวจ (survey research) เป็นหลัก เน้นการวิจัยแบบตัดขวาง (cross-sectional design) กล่าวคือ จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรเพียงครั้งเดียว และหาข้อสรุป จากการศึกษาวิจัย

ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการ

ข้อมูลที่น่ามาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจในพื้นที่จริง โดยแบ่งเป็น

1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมจากการตอบแบบสอบถาม (questionnaire) โดยการให้คะแนนในคำตอบแต่ละข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการทางสถิติต่อไป

1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบ และยืนยันผลของการศึกษาจากข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งจะสามารถยืนยันถึงความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของผลที่ค้นพบได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม ผลงานวิจัย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ หนังสือ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยในการวิเคราะห์จะหมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กร ที่ทำการศึกษาวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. หน่วยวิเคราะห์ที่เป็นกลุ่ม (collective) เป็นกลุ่มบุคคล องค์กร ที่จะทำการศึกษา ซึ่งจะศึกษาคณะสมบัติเฉลี่ยในภาพรวมของหน่วยที่จะทำการศึกษา

2. หน่วยวิเคราะห์ที่เป็นบุคคล (individual) เป็นการมุ่งศึกษาไปที่คุณสมบัติย่อยของแต่ละหน่วย หรือบุคคลที่ทำการศึกษา

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง "ตำรวจกับการใช้ความรุนแรงทางการเมือง" ในครั้งนี้ หน่วยในการวิเคราะห์คือ "ตำรวจกองบัญชาการตำรวจ นครบาล" ซึ่งเป็นข้อมูลในระดับบุคคล (individual)

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล

การสุ่มตัวอย่าง

จากลักษณะดังกล่าวของประชากร เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างของประชากรกระจายครอบคลุมในทุกๆระดับชั้นตามภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบ จึงประยุกต์ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเจาะจง (purposive stratified random sampling) จากจำนวนประชากร จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้หลักการวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากตามรายชื่อขนาดของตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 120 ราย แต่เฉพาะในระดับสัญญาบัตร จะทำการศึกษาทุกนาย กลุ่มตัวอย่างจะประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 เป็นตัวแทนของตำรวจกองบัญชาการตำรวจนครบาลในระดับสัญญาบัตร จำนวน 60 นาย

กลุ่มที่ 2 เป็นตัวแทนของตำรวจกองบัญชาการตำรวจนครบาลในระดับต่ำกว่าระดับสัญญาบัตร จำนวน 60 นาย

การสร้างเครื่องมือวัด

จากการกำหนดกรอบความคิด ภายหลังจากการทบทวนผลงานวิจัยและการสำรวจกรอบความคิดที่เกี่ยวข้อง ก็เข้ามาสู่ขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือวัด

ซึ่งก็คือการแปลกรอบความคิดในระดับนามธรรมมาสู่รูปธรรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้มากยิ่งขึ้น ในการสร้างเครื่องชี้วัด (indicator) ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "ตำรวจกับการใช้ความรุนแรงทางการเมือง" ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือชี้วัดที่มีลักษณะเป็นชุดข้อความ หรือที่เรียกว่า มาตรวัด (scale) โดยการสร้างเป็นแบบสอบถามที่ประยุกต์วิธีสร้างมาตรวัด แบบลิเคิร์ต (Likert typed scale) มาใช้ ทั้งนี้ การสร้างข้อความในแบบสอบถามดังกล่าวได้มาจากกรอบทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมเป็นหลัก และมีผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการควบคุมฝูงชน เป็นผู้คอยชี้แจงความกระจ่างด้านภาษา และความตรงประเด็น สำหรับแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดในการศึกษานี้ แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 8 ข้อ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบที่ตรงกับตัวเองมากที่สุด ข้อละ 1 คำตอบ ได้แก่

1. ระดับตำแหน่ง ประกอบด้วย
 - 1.1 ระดับสัญญาบัตร
 - 1.2 ต่ำกว่าระดับสัญญาบัตร
2. จำนวนปีที่รับราชการ (ให้ตอบโดยอิสระ) ในชั้นทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร แบ่งเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย
 - 2.1 ต่ำกว่า 10 ปี
 - 2.2 10-20 ปี
 - 2.3 มากกว่า 20 ปี
3. จำนวนปีที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานปัจจุบัน (ให้ตอบโดยอิสระ) ในชั้นทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร แบ่งเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย

- 3.1 ต่ำกว่า 5 ปี
- 3.2 5-10 ปี
- 3.3 10-20 ปี
- 3.4 มากกว่า 20 ปี

4. อายุ (ให้ตอบโดยอิสระ) ในขั้นตอนทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร แบ่งเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย

- 4.1 20-30 ปี
- 4.2 30-40 ปี
- 4.3 40-50 ปี
- 4.4 50 ปีขึ้นไป

5. การศึกษาระดับสูงสุด ประกอบด้วย

- 5.1 ม.3
- 5.2 ม.6
- 5.3 ปวช. หรือ ปวส.
- 5.4 ปริญญาตรี
- 5.5 สูงกว่าปริญญาตรี
- 5.6 อื่น ๆ

6. สถานภาพสมรส ประกอบด้วย

- 6.1 โสด
- 6.2 หย่าร้าง
- 6.3 สมรสแล้ว มีบุตร
- 6.4 สมรสแล้ว ไม่มีบุตร

7. อาชีพของบิดา ประกอบด้วย

- 7.1 ตำรวจ
- 7.2 ทหาร
- 7.3 ข้าราชการพลเรือน
- 7.4 พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- 7.5 ค้าขาย
- 7.6 รับจ้าง
- 7.7 เกษตรกรรม
- 7.8 อื่น ๆ

8. ภูมิลำเนา ประกอบด้วย

- 8.1 กรุงเทพมหานคร
- 8.2 ภาคเหนือ
- 8.3 ภาคกลาง
- 8.4 ภาคตะวันออก
- 8.5 ภาคใต้
- 8.6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนที่ 2-4 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามเชิงบวก และคำถามเชิงลบ ซึ่งประยุกต์วิธีสร้างแบบสอบถามแบบลิเคิร์ต (Likert typed scale) มาใช้ โดยคำตอบของแต่ละข้อคำถามได้กำหนดเป็นแบบระดับของคำถามที่แสดง ความ มาก-น้อย ของความเห็นด้วยอย่างย้ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างย้ง ประกอบกับการกำหนดค่าน้ำหนัก (arbitrary weighting method) ของแต่ละระดับความเห็นในลักษณะของข้อความเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคำถามดังนี้

ลักษณะข้อความ	ความเห็น (คะแนน)			
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ข้อความเชิงบวก	4	3	2	1
ข้อความเชิงลบ	1	2	3	4

ในแต่ละส่วนของแบบสอบถาม ทิศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัย ได้จัดระดับของทัศนคติเป็น 3 ระดับ โดยการหาค่ามัธยฐานเลขคณิต เพื่อใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 2 ทิศนคติทางการเมือง ประกอบด้วยคำถาม 7 ข้อ คำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อคำถามที่ 3, 5 และ 7 คำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 2, 4 และ 6 มีคะแนนรวม 7-28 คะแนน จัดระดับทัศนคติทางการเมืองเป็น 3 ระดับ ดังนี้

มีความเป็นประชาธิปไตยระดับสูง มีคะแนน 22-28 คะแนน

มีความเป็นประชาธิปไตยระดับปานกลาง มีคะแนน 14-21 คะแนน

มีความเป็นประชาธิปไตยระดับต่ำ มีคะแนน 7-13 คะแนน

ส่วนที่ 3 ทิศนคติต่อการใช้ความรุนแรงทางการเมือง ประกอบด้วยคำถาม 7 ข้อ คำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 3, 5 และ 6 คำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 2, 4 และ 7 มีคะแนนรวม 7-28 คะแนน จัดระดับทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงทางการเมืองเป็น 3 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในระดับสูง	มีคะแนน	22-28
คะแนน		
เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในระดับปานกลาง	มีคะแนน	14-21
คะแนน		
เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในระดับต่ำ	มีคะแนน	7-13
คะแนน		

ส่วนที่ 4 ทศนคติต่อการใช้กำลังบังคับของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประกอบด้วย
 ข้อคำถาม 10 ข้อ คำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อคำถามที่ 3, 5 และ 8 คำถาม
 เชิงลบ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 2, 4, 6, 7, 9 และ 10 มีคะแนนรวม
 10-40 คะแนน จัดระดับทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงทางการเมืองเป็น 3 ระดับ
 ดังนี้

เห็นด้วยกับการใช้กำลังในระดับสูง	มีคะแนน	31-40	คะแนน
เห็นด้วยกับการใช้กำลังในระดับปานกลาง	มีคะแนน	20-30	คะแนน
เห็นด้วยกับการใช้กำลังในระดับต่ำ	มีคะแนน	10-19	คะแนน

การทดสอบมาตรวัด

สำหรับการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ จะมีเครื่องชี้วัดที่เป็นชุดข้อความ หรือ
 มาตรวัดอยู่ 3 มาตรวัด คือ

1. มาตรวัด "ทัศนคติทางการเมือง"
2. มาตรวัด "ทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงทางการเมือง"
3. มาตรวัด "ทัศนคติต่อการใช้กำลังบังคับของเจ้าหน้าที่ของรัฐ"

โดยขั้นตอนของการทดสอบมาตรวัด (pretest) ทั้ง 3 การดำเนินงาน
 ได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน กล่าวคือ

ขั้นตอนที่หนึ่ง การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดที่สร้างขึ้นทั้ง 3 มาตรวัด ไปปรึกษาหารือและขอคำแนะนำจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบบูรณาการมาแล้ว เพื่อช่วยตรวจสอบความตรงประเด็นของคำถามและมาตรวัด ความเหมาะสมของการใช้ภาษา

ขั้นตอนที่สอง การทดสอบความน่าเชื่อถือขอแบบสอบถาม (reliability) ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สายตรวจสถานีตำรวจนครบาลยานนาวา จำนวน 40 นาย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะทางปฏิบัติที่คล้ายคลึงกับประชากรตัวอย่าง โดยเฉพาะภารกิจในการควบคุมฝูงชน เมื่อมีเหตุการณ์ชุมนุมประท้วง ทั้งนี้เพื่อพิจารณาถึงความเข้าใจคำถาม ความตรงประเด็น ความกระชับของถ้อยคำและภาษา ตลอดจนความเชื่อถือได้ของมาตรวัด

การเก็บรวบรวม

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

โดยการพัฒนาจากนิยามศัพท์ ตัวชี้วัด การสร้างมาตรวัด แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม ซึ่งครอบคลุมตัวแปรต่าง ๆ ที่ทำการศึกษา จากนั้นก็ส่งแบบสอบถามให้ประชากรตัวอย่าง จำนวน 120 ชุด

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทางลึก

ในส่วนของการสัมภาษณ์นั้น จะได้ทำการเลือกตำรวจหน่วยปราบ
จลาจลขึ้นมาเป็นตัวอย่าง จำนวน 10 นาย แล้วทำการสัมภาษณ์ในทางลึก โดย
พยายามให้ครอบคลุมทุกตัวแปรที่ทำการศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์
แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ จะทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ภายใต้อุปกรณ์ SPSS/PC⁺ เป็นหลัก โดยจะแบ่งเป็น

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

จะนำเสนอในลักษณะของสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจง
ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน

จะนำเสนอในลักษณะของสถิติเชิงอนุมาน คือ ค่า Chi-Square
(X^2) โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ค่า } X^2 = \frac{O - E)^2}{E}$$

โดย O = ความถี่ที่ได้จากการสังเกต
(observed frequency)

E = ความถี่ที่คาดหวังทางทฤษฎี
(expected frequency)